

Iz deželnega zbora.

XI. seja 15. januarija.

Pri tem zborovanju bilo je na dnevnem redu 13 deloma jako važnih predmetov, katerih se je pa rešilo samo 6 prvih točk, namreč:

1. Branje zapisnika X. deželnozborske seje dne 12. januarija 1887.

2. Naznanila deželnozborskega predsedstva.

3. K prilogi 33. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku deželnega zaklada za leto 1885.

4. K prilogi 13. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku zemljiško-odveznega zaklada za leto 1885.

5. Priloga 56. Poročilo finančnega odseka o končno veljavni uredbi najnižje dopuščene priklade na neposredne davke za zemljiško-odvezni zaklad.

6. K prilogi 36. Ustno poročilo finančnega odseka o pomanjkanji prostora v ljubljanski bolnišnici in blaznici.

Pri zadnji točki, ki zadeva razširjanje deželne norišnice, vnela se je živahna razprava, kakoršno zasluži važnost predloga. Poročal je o tej točki g. baron Schwegel, ki se je po vsem stavil na ono stališče, na katerem stojé zdravniki in ž njimi c. kr. vlada, in katera meri na to, da je dežela dolžna za bolnike preskrbeti toliko prostora, kolikor in kakošnega je treba po zahtevah zdravniških. Enako stališče zagovarjal je dr. vit. Bleiweis; dr. Vošnjak pa sicer v obče tem zahtevam ni ugovarjal, pač pa je ugovarjal temu, da dežela v tem oziru ni dosti storila. Še odločnejše pa se je vladinim zahtevam nasproti stavil baron Apfaltrern naglasujoč, koliko je dežela uže do sedaj storila v tem oziru. V razpravo segel je tudi gospod deželni predsednik.

Poročevalec prišel je naravno v nasprotje z baronom Apfaltrernom, pa si je prizadeval stvar tako sukati, da so načelu vse stranke soglasne, akoravno je bilo v načelih največje nasprotje.

Konečno so se sprejeli predlogi finančnega odseka nespremenjeni v ta namen, da deželni odbor v smislu razširjenja norišnice na Studencu stavi v prihodnjem zasedanju svoje predloge.

Naši dopisi.

Trzin 10. pros. — Danes ob 8. uri so imeli g. župnik mengiški tukaj sv. mašo, potem so pa blagoslovili novo šolo, ki je bila primerno ozaljšana. Slavnosti so se vdeležili gosp. c. kr. okrajni glavar iz Kamnika, c. kr. šolski nadzornik, blagorodni baron Lichtenberg, gg. učitelji iz Mengša, Kamnika, Doba, Ihana, Goričice, iz Črnuč ter mnogo domačega občinstva in otrok. Po blagoslovu spregovorili so gospod župnik otrokom in starišem, na kar je gosp. c. kr.

okrajni glavar v krepki besedi priporočal šolo starišem in orrokom. Za gosp. glavarjem poprijel je besedo c. kr. okrajni šolski nadzornik, za tem pa gosp. učitelj iz Doba.

Gospod nadučitelj mengiški poslovil se je pri učencih ter jih je izročil novemu gosp. učitelju Luki Blejcu, tukajšnjemu rojaku, ki je otroke s primernim nagovorom sprejel. — Naposled se je gosp. župan in predsednik krajnega šolskega sveta vsem pričujočim zahvalil, na kar so gospodje učitelji z učenci cesarsko himno zapeli.

Na to povabi blagor. baron Lichtenberg vse gospode in zastop občine k Narobetu na okrepčanje, kjer se je čulo več primernih napitnic.

Ob tej priliki naj izrečem čast. gosp. Martinu Narobetu, župniku v Zapogah, za znameniti prvi dar, kakor tudi blagor. gosp. baronu Lichtenbergu, veleposestniku v Habachu in deželnemu poslancu za razna darila, podpore in vnemo za šolo, javno prisrčno zahvalo.

J. Ložar.

Iz Ljubljane. — Pregledovanje srednjih šol na Kranjskem. Po naročilu naučnega ministra Gauča prišel je minist. svetovalec Wolf v Ljubljano in je obiskoval tukajšnje srednje šole. Kakor je prav, da se ministerstvo prepričava o stanji naših šol — bodisi po komur koli — imamo vendar malo nade, da bi človek, ki ne razume slovenščine, zmožen bil, poduk v slovenskih razredih prav ocenjevati. — Ako se ministerjalni svetovalec hoče samo prepričati o podučevanju v nemščini, bo to uže zadel. — Sicer bomo pa kmalu čuli, kako sodi Gauč o naših slovenskih srednjih šolah.

— Deželni zbor kranjski zboroval je včeraj in tako tudi danes. Včeraj napravila je največ vriša razprava o prošnji cestnega odbora ribniškega, pri kateri je posebno poslanec Pakiž prošnjo tako zagovarjal, da si je z nekaterimi izreki zaslužil pohvalo zborniške desuice, ne da bi bil njegov predlog imel zaželen vspeh.

V današnji (XIII.) seji deželnega zbora dovolila se je za preložitev ceste med Mokronogom in Lakinicami 1500 gold. deželne podpore, za vrejenje vodá v Račinski dolini 1000 gold., za preložitev okrajne ceste skoz Grad pri Blejskem jezeru 1500 gold., ribarskemu društvu, ako izkaže vspešno delovanje po deželnem odboru 50 gold., konservatoristu Hubadu 10 gold. Točka 8. in 9. o deželni in občinski nakladi na žganje oziroma pivo preložite se na prihodnjo sejo. Dalje dovoli se za geoplastični zemljevid Gorenjske fotografu blejskemu 200 gold. Zakon o ribštvu, ki še nima slovenskega teksta, vrne se deželnemu odboru. Priloge k točki 12. dnevnega reda še niste gotovi in zato se ta predmet odloži za prihodnjo sejo. Občini vipavski privoli se vklub ugovora desnice naklada 2 gold. na hektoliter pive. — Dalje poroča se še o nekterih predlogih gospodarskega od-

seka, ki niso bili na dnevnem redu. Konečno izvoli se za dež. odborniškega namestnika dr. vit. Bleiweis.

Prihodnja seja je v petek. Vse kaže, da ne bo mogoče še v tem tednu dokončati vsa deželnozborska dela, da bode še v prihodnjem tednu nekaj sej.

France Erjavec,

c. kr. profesor, pisatelj slovenski in rodoljub,

izdintil je dne 13. januarija, koj po polunoci, nagloma še le 52 let star, svojo blago dušo. Zapustivši razun potrte rodbine svoje žalujoč ves narod slovenski, čegar spretni, marljivi in po pravici najpriljubljenejši pisatelj je bil.

Erjavec bil je rojen dne 9. septembra leta 1834. v Ljubljani, kjer je dovršil ljudske in srednje šole. V jeseni leta 1855. podal se je na vseučilišče dunajsko, kjer je poleg predmetov svojega prihodnjega poklica nadaljeval skupno s svojimi sošolci Mandelc, Stritar, Tušek in Zarnik uže na gimnaziji ljubljanski pričete vaje v spisovanji slovenskih spisov, katerih so se vdeleževali tudi S. Jenko, Mencinger in več družih vseučiliščnikov. Po dovršenih študijah vstopil je za šolsko leto 1859/60 v Terezijanišče kot prefekt, v jeseni leta 1860. pa je bil imenovan na realki zagrebški za profesorja, kjer je ostal do leta 1871. in se to leto preseli kot profesor v Gorico. Leta 1875. imenovan je bil sicer za vseučilišnega profesorja v Zagreb, pa te službe ni sprejel. — Pisateljsko delovanje Erjavčovo je priznано slovenskemu rodu in odveč bi bilo o tem govoriti obširneje. Eden najbolj delavnih in spretnih pisateljev bil je pri vsih naših zavodih, ki imajo namen, izobraževati s spisi naš narod, zato ga nahajamo v prvi vrsti pisateljev Matice slovenske, Mohorjevega društva, v skoraj vseh domačih časnikih kot sodelovalca, pa tudi kot izglednega pisatelja leposlovnih in pa naravoslovskih spisov, ker je bilo naravoslovje poglobitna stroka njegovega poklica. Njegove zbirke „Iz popotne torbe“ so neprecenljive za naše slovstvo, kakor so na drugi strani njegovi različni naravoslovski spisi izgledno ljubko spisani. Njegove zbirke so po pravici v vsaki slovenski rodbini ena najpriljubljenejših knjig.

Pred letom zgubil je pokojni edinega svojega sina, sedaj pa odšel je sam prerano za ves narod, med katerim pa mu zagotovijo spisi njegovi neminljivost. Lahka mu bodi zemlja!

— O zadnjih trenutkih umrlega Fr. Erjavca piše „Soča“ z dne 14. t. m., da je bil 12. januarija

zvečer nenavadno vesel. Ob pol 11. uri šel je k počitku. Okolo 11. začel je pokašljevati; soproga je skušala pomagati z navadnimi sredstvi. A to ni pomagalo; pljuča so jela odpovedovati; bolnik vstane, diha z veliko težavo ter hodi po sobi in se napenja, kakor bi hotel pljuniti ali izčistiti si pljuča; a drugzega ni prišlo iz njega razen okrvavljene slin ali prav pičle žleme. To je trpelo do četrte ure čez polunoci, ko je začel lezti k tlam v naročji soproge in soseda dr. Gregorčiča. Ko je bil še na nogah, došel je njegov svak Franjo Ferfila, kateremu je bolnik rekel, da je pri konci, kakor je tudi prej dr. Gregorčiču omenil, da gre k Milutinu (pred leti umrlemu sinu). Odkar se je sklenil k tlam, ni več govoril, a živel je še nad četrte ure. Prišedši dr. Lisjak skušal je ohraniti iskrico življenja vsaj še nekaj časa v bolniku; ali čez četrte ure naznani, da blago srce je jenjalo bítí. Med tem došli so hišni gospodarji in dr. Grešić, ki so vsi obžalovali zgubo blagega moža. Dr. Gregorčič opravil je v duhovskem oziru, kar je bilo v takih okoliščinah mogoče.

— „Priče Božjega bitja“ izšle so ravnokar v II. zvezku, ki ga je potrdilo visokočastito knezoškofijstvo ljubljansko. Ker je vsebina časa res jako primerna in pripravna za pouk in zabavo v dolzih zimskih večerih, priporočamo jo vsim našim častitim naročnikom. Cena zvezku je 25 kr., s pošte 5 kr. več ter je dobiti pri založniku Dragotinu Hribarju, pri Blazniku in v Katoliški bukvarni.

— Velikanska tatvina. Ljubljana se še ne spominja tako velikanske tatvine, kakoršna se je izvršila minuli ponedeljek zvečer med gledališko predstavo v stanovanji vdove pl. Gariboldijeve rojene Tonello. Gospa Katarina Gariboldi vzela si je zadnje dni novega strežaja z imenom Abraham Diamant, kateri se je v Ljubljano prišedši izdal za urarja. — Pa začetkom tukaj ni imel posebne sreče; z Reke sledil mu je namreč telegram do ljubljanskega magistrata, naj Abrahama prime, ker je na sumu, da je tam vkradel 24 ur. Vsled tega telegrama dejal je magistrat Abrahama v zapor, našli so pri njem urarsko orodje, iskali so po urah, pa brez vspeha, po trodnevnem zaporu oddali so ga, ker se je oglasil bolnega, v bolnišnico, in na poti tje rekel je tat stražniku, da v bolnici ne bode ostal, ker vstopi v službo pri gospej Gariboldijevi. *Za to sloves se junke v*

Res je to storil, pa službovanje svoje porabil je v to, najprej pozvedeti, kje spravlja gospá Gariboldijeva svoj denar in pa dragocenosti svoje in si jih po tem pri prvi priliki prilastiti. Porabil je v izvršitev tatvine priliko, ko je v ponedeljek večer gospodinja njegova odšla v gledališče. — Ko se gospá pokončani predstavi vrne domu, ugleda na mizi odprto omarico, v kateri je imela spravljenjo svojo gotovino, dragocenosti in druge vrednostne reči, pogreša se obligacij, dragocenosti in gotovine skupaj približno

50.000 gold., pogrešala pa je ob enem tudi svojega novega strežaja Abrahama. — Takoj se je tatvina naznanila policiji, tudi hišno osebje letalo je okoli zaslediti hudodelnika in res prišla mu je na sled na kolodvoru južne železnice, ko se je hotel odpeljati s svojim plenom proti Trstu. — Pa zapazivši sledečega mu domačega hlapca, popihal jo je na drugi strani železniškega (mešanega) vlaka proti sv. Krištofu. — Do sedaj še nimamo poročila, je li imelo zasledovanje dovoljen uspeh.

Pred sklepom lista se nam poroča, da so tatu Abrahama Diamanta minulo noč na postaji pragerski prijeli in pri njem dobili tudi vse vkradene reči. Abraham podal se je v ponedeljek večer z južnega kolodvora bržčas po dunajski cesti v Domžale, se je poskrival un stran Save, včeraj popoldne pa je prišel v Zagorje, se odpeljal s poštnim vlakom proti Dunaju. Na Zidanem Mostu ga je žandarm prijel in zahteval, naj se izkaže. Abraham mu dá vizitnico nekega profesorja v Trstu, in ko je med tem vlak odhajal, ga je žandarm spustil, toda kmalu je telegrafiral v Celje, naj gaprimejo. Pa na celjski postaji se to ni zgodilo, temveč je žandarmu došel zanimiv odgovor. — Še le vsled drugega telegrama na Pragersko postajo, ga je tamošnja žandarmerijska postaja prijela in takoj odvedla nazaj v Ljubljano. — Sinoči ob 10. uri je ljubljanski magistrat uže imel telegrafično naznanilo, da so Diamanta prijeli in pri njem dobili vse vkradeno. Med tem došla je tudi že z Dunaja fotografija Diamantova s kratko, pa pomenljivo opazko, da je Diamant, ki je krog 30 let star, jako nevaren tat, ki je uže mnogokrat vlomil. — Danes bo Abraham uže na ljubljanskem Žabjeku preiskovalnemu sodniku se imel odgovarjati.

— **Dvoboj.** V mestu ljubljanskem pripoveduje se, da sta imela minulo "nedeljo" dva častnika domačega polka št. 17 baron Khunovega dvoboj, pri katerem je bil stotnik S. ^{crnik, anglec} domačin — na glavi teško ranjen. Boril se je z nadporočnikom L. s sabljo in povod dvoboju bilo je neko očitjanje stotnikovo proti nadporočniku. *Stotnik L. je najbližji sorodnik*
sej. s sej. poslanca dr. Josipa Puharja.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Državni zbor je tedaj z Najvišim ročnim pisanjem v nadaljevanji zborovanja sklican na 28. dan januarja. Predsednik dr. Smolka razposlal je uže pred nekaj dnevi vabilo k tej seji in je na dnevni red postavil zgolj prva branja.

Vprašanje, ali se ohrani mir ali ne, še nikakor ni rešeno, Bismarkov govor v nemškem državnem zboru se je sicer hvalil in deloma celó slavil v naših poluradnih glasilih, ali vse drugače sodi o tem vprašanju borsa. Izrekoma zadnje dni padajo državne obligacije grozovito. Naše enotno državno poso-

jilo „Notenrente“ veljalo je še 4. januarja 83.20, padlo je dne 10. januarja na 82.65, dne 13. na 81.80, dne 15. na 81.70, dne 17. januarja celó na 80.20, tedaj zgubi posestnik rente v 14 zadnjih dneh pri vsakem tisučaku celih 30 gold.

To priča, da se oni krogi, ki so najbolj občutljivi za vprašanje miru, vojske bojé, in to po pravici iznemirja vse drugo prebivalstvo.

Razgovori z Romunsko zaradi ponovljenja trgovinske pogodbe so nekako obtičali, kar je po vsem naravno. Ker so rešiti nasprotna si vprašanja nasprotni interesi; pa podučeni krogi trdijo, da je dokončni sklep pogodbe zagotovljen.

Gorica. — Povodom interpelacija dr. Rojca poprijel se je deželni glavar grof Coronini čisto novega načela, katerega sicer še nismo našli v našem parlamentarnem življenji s tem, da mu je zabranil interpelacijo čitati do konca; nobeden poslanec se tu ni potegnil za prosto besedo, in doživeti znamo, da se v Gorici celó opravični red premeni tako, da bo prepovedana vsaka kritika o delovanji deželnega odbora.

Štajersko. — Dve dogodbi dale ste v štajerskem deželnem zboru povod k hudi praski med velikonemško večino in pa slovenskimi poslanci. Da bi se Nemcem v Česki pritrkavalo v njihovih neutemeljenih tožbah zoper sedanjo vlado, spravil je zloznani poslanec Ausserer, ki v Trstu kot profesor ni pustil ravno častnega spomina, potom posebnega predloga v zbornico naredbo pravosodnega ministerstva do višje sodnije v Pragi septembra meseca preteklega leta. — Pri vtemeljevanji sklicaval se je Ausserer posebno na to, da so Nemci en rod, naj bivajo, kjerkoli in da je krivico prizadeto mu kjerkoli braniti povsod, dalje pa je sklicaje se na predlog Schmerlingov v gosposki zbornici udrihal po vladi na vse kriplje.

Namestnik baron Kübeck bil je pri vsi tej dogodbi — gluh. Oglasil se je v imenu Slovencev poslanec M. Vošnjak ter zavrnil udrihanje Aussererjevo se ve da dostavljajoč, da nima v navzočnosti c. kr. namestnika uže celó nikakoršnega poklica, braniti vlado. — Večina oddala je ta predlog posebnemu odseku peterih udov, v katerega je izbran tudi knez Lichtenstein in pa M. Vošnjak.

Druga še hujša praska med zastopniki Slovencev in pa Nemcev nastala je pri predlogu šolskega odseka, ki se glasi: „Naznanilo, da je deželni odbor pri izvajanju deželnozborskega sklepa z dne 13. januarja 1886. leta gledé odločnejše gojitve nemškega jezika na vseh šolah na Štajerskem pri deželnem šolskem svetu našel najkrepkejšo podporo, jemlje se z veseljem na znanje in deželnemu odboru se naroča, da se sporazume z vlado o tem, da se nadaljna gojitev nemščine na vseh ljudskih šolah na Štajerskem temeljito čuva.